2. Лук’янова Л. Б. Концепція навчання впродовж життя: світовий досвід. Освіта *дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2011. Вип. 3. С. 9-17.

3. Ничкало Н. Г. Неперервна професійна освіта як філософська та педагогічна категорія. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2001. Вип. 1. С. 9-22.

4. Jarvis P. Adult Education and Lifelong Learning: Theory and Practice. 4th ed. Routledge, 2010. 352 p.

ІННОВАЦІЙНО-НАУКОВІ ЗАСАДИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА СУСПІЛЬНИХ ЗМІН

Шевченко В. М., *доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри сурдопедагогіки та сурдопсихології імені Миколи Ярмаченка факультету спеціальної освіти та соціальної політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується глибокими трансформаціями, що охоплюють усі сфери життєдіяльності людини, зокрема освіту. В умовах стрімкого науково-технічного прогресу, цифровізації, глобалізації та соціальних викликів (включно з кризовими ситуаціями, міграційними процесами, зміною ринку праці) освіта постає як стратегічний ресурс розвитку держави. Наука в цьому контексті виступає не лише як джерело нових знань, а й як ключовий чинник модернізації освітнього процесу, що забезпечує його відповідність сучасним потребам особистості та суспільства. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю переосмислення ролі науки в освітній системі, визначення механізмів її інтеграції в педагогічну практику та пошуку ефективних шляхів впровадження наукових досягнень у навчально-виховний процес.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про зростаючий інтерес науковців до проблем інноваційного розвитку освіти. Зокрема, у сучасних наукових працях підкреслюється, що інноваційність освіти визначається

як ключовий напрям її трансформації, що потребує змін як на стратегічному, так і технологічному рівнях. Дослідження демонструють, що впровадження інноваційних технологій (змішане навчання, гейміфікація, проєктна діяльність) сприяє формуванню цифрової компетентності та підвищенню якості підготовки майбутніх фахівців. Значну увагу приділено також ролі інтерактивних методів, які забезпечують розвиток критичного мислення та мотивації здобувачів освіти. У контексті реформування освіти в Україні акцентується необхідність впровадження інноваційних освітніх технологій як засобу підвищення ефективності освітнього процесу та розвитку педагогічної майстерності. Окремі дослідження розглядають екосистемний підхід до розвитку педагогічної освіти, що передбачає інтеграцію науки, освіти та практики. Таким чином, науковий дискурс підтверджує, що саме наука виступає основою інноваційних змін у сфері освіти [1].

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування ролі науки як рушійної сили розвитку освітнього процесу та визначення основних напрямів її впливу на модернізацію освіти в умовах сучасних трансформацій.

Сучасна освіта функціонує в умовах постійного оновлення знань, що обумовлює необхідність переходу від традиційної моделі навчання до інноваційної, орієнтованої на формування компетентностей. У цьому процесі наука відіграє визначальну роль, оскільки саме вона забезпечує створення нових знань, методів, технологій та підходів до навчання. Інтеграція науки в освітній процес відбувається через оновлення змісту освіти, впровадження результатів наукових досліджень у педагогічну практику, розвиток науково-дослідницької діяльності здобувачів освіти та підвищення кваліфікації педагогічних працівників [2, с. 191].

Одним із напрямів впливу науки на освіту є цифровізація. Використання інформаційно-комунікаційних технологій, штучного інтелекту, аналітики даних відкриває нові можливості для персоналізації навчання, адаптації освітніх програм до індивідуальних потреб здобувачів освіти та підвищення ефективності освітнього процесу. Сучасні дослідження підкреслюють, що застосування аналітики освітніх

даних дозволяє оптимізувати навчальний процес і приймати обґрунтовані педагогічні рішення. Водночас розвиток штучного інтелекту в освіті сприяє автоматизації рутинних процесів, підвищенню доступності освіти та створенню нових форм навчання [2, с. 198].

Іншим важливим аспектом є впровадження інноваційних педагогічних технологій, що базуються на наукових дослідженнях. До них належать інтерактивні методи навчання, проблемно-орієнтоване навчання, проєктна діяльність, змішане навчання. Такі технології сприяють активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти, формуванню навичок самостійного навчання, розвитку критичного мислення та творчості. Дослідження показують, що використання інноваційних методів значно підвищує рівень засвоєння навчального матеріалу та мотивацію до навчання [3, с. 188].

Важливою складовою наукового впливу на освіту є розвиток дослідницької компетентності здобувачів освіти. Сучасна освіта має формувати не лише знання, а й здатність до їх самостійного здобуття, аналізу та застосування. У цьому контексті особливого значення набуває залучення здобувачів освіти до науково-дослідницької діяльності, що сприяє формуванню навичок критичного мислення, аналітичних здібностей та готовності до інноваційної діяльності.

Окремої уваги заслуговує роль науки у професійному розвитку педагогічних працівників. Сучасний педагог має бути не лише транслятором знань, а й дослідником, здатним впроваджувати інновації у свою діяльність. Це передбачає постійне оновлення знань, участь у наукових дослідженнях, використання результатів наукових розробок у педагогічній практиці. Формування готовності педагогів до інноваційної діяльності є важливою умовою ефективного функціонування освітньої системи. У контексті сучасних викликів особливого значення набуває міждисциплінарний підхід, який передбачає інтеграцію знань з різних галузей науки. Такий підхід сприяє формуванню цілісного світогляду, розвитку системного мислення та підготовці здобувачів освіти до вирішення складних проблем. Застосування міждисциплінарного підходу дозволяє

забезпечити більш гнучку та адаптивну освітню систему, здатну реагувати на зміни у суспільстві [3, с. 197].

Наука також виступає основою формування нових освітніх моделей, зокрема STEM-освіти, компетентнісного підходу, навчання впродовж життя. Впровадження цих моделей сприяє підготовці конкурентоспроможних фахівців, здатних ефективно діяти в умовах швидких змін. Водночас важливим є забезпечення взаємодії між освітою, наукою та практикою, що дозволяє підвищити релевантність освітніх програм та їх відповідність потребам ринку праці [4, с.135].

Таким чином, наука виступає ключовим чинником розвитку освітнього процесу, забезпечуючи його інноваційність, ефективність та відповідність сучасним вимогам. Вона сприяє оновленню змісту освіти, впровадженню нових технологій, розвитку педагогічної майстерності та формуванню компетентностей здобувачів освіти. Узагальнення результатів дослідження дозволяє зробити висновок, що інтеграція науки в освітній процес є необхідною умовою його модернізації та підвищення якості освіти. Визначено, що основними напрямами впливу науки на освіту є цифровізація, впровадження інноваційних педагогічних технологій, розвиток дослідницької діяльності та професійного розвитку педагогів. Перспективи подальших досліджень пов’язані з розробкою ефективних механізмів інтеграції науки та освіти, а також вивченням впливу новітніх технологій на освітній процес.

Список використаних джерел:

1. Арешонков, В.Ю. Цифровізація вищої освіти: виклики та відповіді. *Шляхи і механізми підвищення конкурентоспроможності університетів України* : Наукова доповідь на методологічному семінарі 19 листоп. 2020 р. / *Вісник НАПН України*. № 2 2020. URL: https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/106/136

2. Биков, В., Спірін, О., Пінчук, О. Проблеми та завдання сучасного етапу інформатизації освіти. *Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні: актуальні проблеми теорії і практики*. Київ : Сам. 2017. С. 191–198 .

3. Карплюк, С.О. Особливості цифровізації освітнього процесу у вищій школі. *Інформаційно-цифровий освітній простір України: трансформаційні*

процеси і перспективи розвитку : Матеріали методологічного семінару НАПН України, 4 квіт. 2019 р.С. 188–197.

4. Карташова, Л., Пліш, І. Цифровий порядок денний розвитку освіти: спрямованість на формування цифрових компетентностей. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія « Педагогіка та Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології.* 2023. № 3 (127) 189 психологія» .1 (11). С. 135–139.

РОЗВИВАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ САМОЗБЕРЕЖЕННЯ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

***Шевченко Є. О.**, здобувач освіти третього освітньо-наукового рівня спеціальності 231 Соціальна робота Комунального закладу « Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради*

Актуальність теми. Професійна підготовка майбутніх соціальних працівників у сучасних умовах вимагає не лише надання теоретичних знань, а й створення умов для формування ресурсів особистісної та професійної стійкості. Враховуючи високий рівень стресогенності майбутньої діяльності, розвивальне середовище закладу вищої освіти (ЗВО) має стати тим майданчиком, де закладаються основи культури самозбереження. Це особливо важливо в умовах воєнного стану, коли фахівці соціальної сфери стикаються з викликами вторинної травматизації та професійного вигорання ще на етапі практичної підготовки.

Аналіз останніх досліджень. Проблема створення розвивального середовища в освіті є предметом вивчення багатьох вітчизняних науковців (О. Важеєвська). Дослідники наголошують, що середовище ЗВО є інтегрованим чинником, який впливає на здоров'язбережувальну діяльність студента та визначає його майбутню професійну траєкторію [2].

Виклад основного матеріалу. Розвивальне середовище ЗВО у контексті формування культури самозбереження ми розглядаємо як сукупність психолого-педагогічних умов, що стимулюють студента до свідомого ставлення до власного